

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології, педагогіки і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курортна справа

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Туристичне обслуговування
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти	денна
Навчальний рік	2021 - 2022
Семестр	IV
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник силабусу – к.і.н., доц. Гедін М.С., доцент кафедри психології, педагогіки і туризму

Пояснювальна записка

Метою дисципліни «**Курортна справа**» є отримання здобувачами вищої освіти професійних знань у сфері історичного розвитку та сучасного стану санаторно-курортної справи в Україні та світі, а також видів лікувально-курортологічної діяльності.

Предметом вивчення вузівського курсу «**Курортна справа**» є популярні курорти України і світу.

5. Завданням вивчення дисципліни «**Курортна справа**» є системний виклад основних понять та законів класичної курортології, з використанням базисних екологічних понятійних категорій та термінів, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

Фахові компетентності:

ФК17. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК18. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК19. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК20. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

ФК22. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

ФК24. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

ФК34. Здатність до використання комплексу заходів, спрямованих на підвищення якості туристичного обслуговування.

Програмні результати навчання, які перевіряються в результаті вивчення дисципліни:

ПРН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН24. Використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній та письмовій формах

Курс «**Курортна справа**» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм ОП Туристичне обслуговування складається з одного змістового модуля : **Курортна справа в світі і Україні**. У ньому висвітлюються особливості природно-кліматичних і санаторно-рекреаційних ресурсів курортів України і світу.

Загальний обсяг (відповідно до навчального плану) – **3** кредити ЄКТС; 90 год.

зокрема:

лекції – 14 год.

семінарські заняття – 16 год.

самостійна робота – 60 год.

Навчально-тематичний план дисципліни

«Курортна справа»

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин			
		Денна форма здобуття освіти			
		Разом	зокрема		
Лекції	Семінарські заняття		самостійна робота		
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Курортна справа в світі і Україні					
1.	Тема 1. Вступ до курсу «Курортна справа»	12	2	2	8
2.	Тема 2. Курорти – основний сегмент індустрії туризму	12	2	2	8
3.	Тема 3. Медична кліматологія, кліматотерапія	12	2	2	8

4.	Тема 4. Лікувальне значення води та водяної пари. Пелоїди та мінеральні водойми. Лікування глиною	12	2	2	8
5.	Тема 5. Фітотерапія й апітерапія в курортній практиці	12	2	2	8
6.	Тема 6. Використання курортних умов для лікування хвороб людини, профілактики	14	2	2	10
7.	Тема 7. Управління санаторно-курортними закладами	16	2	4	10
	Разом годин за модулем 1	90	14	16	60
	Усього годин	90	14	16	60

Перелік тем і зміст лекційних занять з дисципліни «Курортна справа»

Тема 1. Вступ до курсу «Курортна справа».

Мета вивчення: оволодіння базовим термінологічним матеріалом.

Провідна ідея: розкрити проблеми визначення предмету, ознайомити зі структурою курсу, основними завданнями та змістом курортології як самостійної науки.

Ключова проблема: ознайомити студентів з предметом дисципліни; висвітлити етапи становлення курортології як самостійної дисципліни;

Основні питання:

Місце санаторно-курортного комплексу в сфері надання послуг населенню. Взаємозв'язок курортної справи з іншими видами діяльності.

Означити перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму у світі та Україні. Ознайомити з завданнями лікувального туризму та фізико-географічними факторами формування і розвитку лікувального туризму. Ознайомити з визначенням та суттю поняття природні лікувальні (цілющі) ресурси.

Тема 2. Курорти – основний сегмент індустрії туризму.

Мета вивчення: ознайомлення студентів з основними поняттями теми.

Провідна ідея: окреслити суть поняття «курорт» як соціокультурного феномену сучасного світу та основного сегменту індустрії туризму.

Ключова проблема: ознайомити студентів з поглядами щодо розуміння «курорт». Висвітлити соціально-економічну сутність та основні функції курорту.

Основні питання:

1. Види діяльності людини під час перебування у закладах курортної сфери.

2. Роль курортів у зміцненні здоров'я людини.
3. Класифікація курортів.
4. Особливості санаторно-курортного лікування

Тема 3. Медична кліматологія та кліматотерапія.

Мета вивчення: ознайомлення студентів з основними поняттями теми

Провідна ідея: ознайомити з основними медичної кліматології та кліматотерапії.

Ключова проблема: ознайомити з поняттям клімату, а також географічне положення курортів і клімат курортів; умовами формування клімату.

Основні питання:

Основи кліматичного лікування.

Медичне оцінювання погоди та клімату.

Основи медичної кліматології.

Основні групи кліматопроедур.

Тема 4. Лікувальне значення води та водяної пари. Пелоїди та мінеральні водойми. Лікування глиною.

Мета вивчення: ознайомлення студентів з основними поняттями теми № 4.

Провідна ідея: ознайомлення з сучасним уявленням про лікувальне значення води та водяної пари, пелоїдів, мінеральних водойм та глини, означивши специфіку даних ресурсів.

Ключова проблема: показати роль питної води, прісної води; розподіл води в гідросфері. Познайомити з водними ресурсами України (підземні води, артезіанські води: місцерозташування, зміст).

Основні питання:

1. Особливості лікувального впливу на організм прісної води, водних процедур: обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методів використання води з метою впливу на організм людини та загартування.
2. Методи лікувально-профілактичного купання: види та об'єкти впливу; фазами купання.
3. Значення морського й лікувально-морського купання: цілі й правила.

Тема 5. Фітотерапія й апітерапія в курортній практиці.

Мета вивчення: ознайомлення студентів з основними поняттями теми №5.

Провідна ідея: ознайомлення з сучасним застосуванням фітотерапії й апітерапії в курортній практиці.

Ключова проблема: ознайомити з роллю рослини в житті людини; висвітлити історію використання лікарських рослин. Означити лікарські форми та їх види. Познайомити з поняттям самолікування. Розкрити проблему вживання алкоголю та ліків.

Основні питання:

Пояснити цілющі властивості меду та його використання при хворобах; ознайомити з історією використання меду та продуктів бджільництва.

Макро- та мікроелементи (хімічний зміст), вітаміни меду, перга, прополіс, маточне молоко, бджолиний віск, пилок, використання для лікування різноманітних хвороб.

Тема 6. Використання курортних умов для лікування хвороб людини.

Мета вивчення: ознайомлення студентів з основними поняттями теми

Провідна ідея: ознайомлення з сучасними можливостями курортних умов для лікування хвороб людини.

Ключова проблема: ознайомити з організацією дієтичного харчування в санаторно-курортних установах. Ознайомити з суття поняття дієтичне харчування: цілі, призначення й особовості при використанні в санаторно-курортних установах дієтичного харчування.

Основні питання:

Можливості санаторно-курортного лікування хвороб шлунка.

Роль курортного лікування кишечника.

Можливості використання санаторно-курортних умов з метою лікування обміну речовин та ожиріння.

Тема 7. Управління санаторно-курортними закладами.

Мета вивчення: ознайомлення студентів з основними поняттями теми № 7.

Провідна ідея: ознайомлення з методами управління санаторно-курортними закладами.

Ключова проблема: висвітлити фактори розвитку санаторно-курортної справи, зокрема і в умовах сучасної України.

Основні питання:

Нормативно-правова база функціонування курортів. Закон України «Про курорти», Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням», документами ФСС з ТВП, МОЗ України. Ознайомити з реєстром галузевих нововведень.

Концепція розвитку санаторно-курортної галузі та установами курортної галузі України.

Еволюція підходів до керування курортами.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента 2. Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної здобувачем теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача вищої освіти з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум $20+20=40$**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання студентом додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10 балів**). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум $20+20+10=50$**) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються “0” балів.

Підсумковий контроль **Залік**

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача вищої освіти за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX.	

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка **“зараховано”** в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **Е** та бал **60**. Якщо здобувач вищої освіти під час заліку отримав оцінку **“не зараховано”**, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка **“не зараховано”** в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв’язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Курортна справа» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Курортна справа». Здобувач вважається **допущеним до семестрового заліку**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Плани семінарських занять навчальної дисципліни «Курортна справа»

Семінарське заняття 1. Курорти – основний сегмент індустрії туризму (2 години).

Питання для обговорення теми:

1. Медико-біологічна функція курортів.
2. Види діяльності людини під час перебування у закладах курортної сфери.
3. Сучасна класифікація курортів.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Загальні тенденції розвитку курортів.
- Лікувально-оздоровчі місцевості України.

Основна література:

1. Заваріка Г.М. Курортна справа : навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 264 с.
2. Кравець О.М., Рябєв А.А. Курортологія : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.

3. Клапчук В.М., Ковальська Л.В. Курортна справа: організація, територіальне планування, система управління : Навч.-метод, посібн. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 400 с.

Додаткова література:

6. Курорти України. Минуле та сучасність. Санаторно-курортні заклади ЗАТ «Укрпрооздоровпиця». К.: ТЕМАД, 2002.
7. Ткачепко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: КНТЕУ, 2006. 537 с.
8. Фомепко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.

Семінарські заняття 2-3. Медична кліматологія та кліматотерапія (4 години)

Питання для обговорення теми:

1. Клімато-курортологічна характеристика України.
2. Основи кліматичного лікування.
3. Поняття медичного оцінювання погоди та клімату.
4. Класифікація погоди.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Вплив клімату на організм здорової й хворої людини.
- Хімічні фактори повітря, їх хімічний зміст та вплив на організм.
- Фізичні метеорологічні факторами: температура, атмосферний тиск, вологість повітря, хмарність, опади, вітер, їх характеристика, взаємозалежність, класифікація, вимірювання..
- Медична кліматологія.

Основна література:

1. Клапчук В.М., Ковальська Л.В. Курортна справа: організація, територіальне планування, система управління : Навч.-метод, посібн. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 400 с.
2. Ветитиев А.М. Курортное дело. Учебник. М.: КНОРУС, 2007. 528 с.
3. Гудзь П.В. Економічні проблеми розвитку курортно-рекреаційних територій. Донецьк: Юговосток, 2001.

Додаткова література:

4. Курорти України. Минуле та сучасність. Санаторно-курортні заклади ЗАТ «Укрпрооздоровпиця». К.: ТЕМАД, 2002.
5. Ткачепко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: КНТЕУ, 2006. 537 с.

**Семінарське заняття 4-5. Лікувальне значення води та водяної пари.
Пелюди та мінеральні водойми. Лікування глиною (4 години)**

Питання для обговорення теми:

1. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод.
2. Класифікація мінеральних вод
3. Особливості лікувального впливу на організм прісної води, водних процедур: обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методів використання води з метою впливу на організм людини та загартування.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Методи лікувально-профілактичного купання: види та об'єкти впливу.
- Значення морського й лікувально-морського купання: цілі й правила
- Можливості водолікування, впливом водолікувальних процедур на організм людини

Основна література:

1. Заваріка Г.М. Курортна справа : навч.посіб. К.: «Центр учбової літератури»,2017.264 с.
2. Ветитиев А.М. Курортное дело. Учебник. М.: КНОРУС, 2007. 528 с.
3. Гудзь П.В. Економічні проблеми розвитку курортно-рекреаційних територій. Донецьк: Юговосток, 2001.

Додаткова література:

4. Курорти України. Минуле та сучасність. Санаторно-курортні заклади ЗАТ «Укрпрооздоровпиця». К.: ТЕМАД, 2002.
5. Ткачепко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: КНТЕУ, 2006. 537 с.

Семінарське заняття 6-7. Фітотерапія й апітерапія в курортній практиці (4 години)

Питання для обговорення теми:

1. Роль рослини в житті людини.
2. Історія використання лікарських рослин.
3. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Лікарські форми та їх види.
- Історія використання меду та продуктів бджільництва.

Основна література:

1. Заваріка Г.М. Курортна справа : навч.посіб. К.: «Центр учбової літератури»,2017.264 с.
2. Ветитиев А.М. Курортное дело. Учебник. М.: КНОРУС, 2007. 528 с.
3. Гудзь П.В. Економічні проблеми розвитку курортно-рекреаційних територій. Донецьк: Юговосток, 2001.

Додаткова література:

4. Курорти України. Минуле та сучасність. Санаторно-курортні заклади ЗАТ «Укрпрооздоровпиця». К.: ТЕМАД, 2002.
5. Ткачепко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: КНТЕУ, 2006. 537 с.

Семінарське заняття 8. Використання курортних умов для лікування хвороб людини (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Організація дієтичного харчування в санаторно-курортних установах.
2. Поняття дієтичне харчування: цілі, призначення й особовості при використанні в санаторно-курортних установах дієтичного харчування.

Теми для самостійної роботи (студенти обирають 1 тему і 1 варіант її виконання - реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе):

- Можливості санаторно-курортного лікування органів серцево-судинної системи, зокрема ішемічної та гіпертонічної хвороб, стенокардії, інфаркту міокарда.
- Хвороби органів дихання: хронічний бронхіт і пневмонія, бронхіальна астма, емфізема легень, пневмосклероз, дихальна недостатність, зокрема висвітлити їх ознаки, причини виникнення, хід хвороб.

Основна література:

1. Заваріка Г.М. Курортна справа : навч.посіб. К.: «Центр учбової літератури»,2017.264 с.
2. КравецьО.М., РябєвА.А.Курортологія : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.

Додаткова література:

3. Курорти України. Минуле та сучасність. Санаторно-курортні заклади ЗАТ «Укрпрооздоровпиця». К.: ТЕМАД, 2002.
4. Ткачєк Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. К.: КНТЕУ, 2006. 537 с.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована

		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Вимоги до виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота передбачає такі види :

а) написання рефератів

Одним з найпоширеніших видів індивідуальних завдань для студентів є написання реферату (від лат. *referre* – доповідати) – письмової роботи науково-дослідницького характеру, в якій досить стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання (за іншим визначенням, реферат – це письмовий аналіз теми).

Головним завданням цього виду самостійної роботи є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження.

Робота над рефератом має бути послідовною, з чітким урахуванням її головних етапів, які передбачають: обрання теми дослідження, складання

плану реферату, виявлення джерельно-історіографічної бази обраної проблеми, конспектування літератури і підбір цитат, які необхідно виписувати точно (а іноді й дослівно), із зазначенням сторінок розташування в тексті, власне написання реферативного дослідження.

Як правило, обсяг рукописного реферату – 12-15 стор.; друкованого тексту – 12-15 стор. (14 кегель, через один інтервал, Times New Roman); Береги – 2 см згори і на долі, 2,5 – ліворуч, 1,5 – праворуч. Посторінкові посилання 12 кеглем (із зазначенням автора, його ініціалів, назви праці, місця і року її видання, сторінки).

б) доповідь у формі мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація урізноманітнює навчальний процес, підвищує продуктивність навчальної роботи, дає можливість урахувати особливості конкретної аудиторії та кожного окремого слухача.

Загальні вимоги до мультимедійної презентації:

У презентації має бути не менше 10 слайдів. Перший слайд – це титульний, на якому слід представити: назву презентації, прізвище та ініціали доповідача. На наступних слайдах розміщується зміст презентації.

Під час представлення інформації в мультимедійній презентації кожен слайд має відображати одну думку. Текст має складатися з коротких слів та простих речень, слід використовувати короткі слова та речення. Рядок має містити 6-8 слів. Зводять до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників.

Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Краще обирати горизонтальне розміщення інформації. Не варто перевантажувати слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень). Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному окремому слайді. Слайди мають містити узагальнюючу інформацію з обраної студентом тематики. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, таблиці тощо. Якщо на слайді розміщено зображення, то надпис розміщується під ним. Рекомендовано виділяти головне у тексті іншим кольором (бажано в єдиному стилі). Оптимальний розмір шрифту – 16. Розмір для заголовків та титулів – 22 або 24.

Список літератури формується у наступному порядку: 1. спочатку вказуються прізвища (в алфавітному порядку) та ініціали або назва збірки чи підручника. 2. вказується назва джерела (без лапок). 3. вказується місце видання. 4. через двокрапку вказується видавництво (без лапок). 5. після коми ставиться рік видання.

Наприклад : Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

в) творче завдання у формі есе.

Есе – самостійна творча робота з обраної студентами тематики. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причиново-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Загальні вимоги до есе:

Есе має містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми, а також висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. **Обсяг есе – 2-3 сторінки формату А 4** друкованого або рукописного тексту.

Рекомендована структура есе:

Титульний аркуш

Вступ: місія студента щодо розгляду теми есе, обґрунтування вибору цієї теми.

Під час визначення мети та завдань роботи важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що використані в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є актуальною на сьогоднішній день?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування?» тощо.

Основна частина: теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання.

Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи міркування) пропоновану тезу.

Висновок: узагальнення й аргументовані висновки до теми.

Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює есе, елемент як рекомендація на застосування дослідження, на розвиток взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
---	--------------

дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обгрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 5

1. Рекреаційний потенціал території, методи його визначення (Рівень А).
Максимальна кількість балів – 10.
2. Сучасна класифікація курортів (Рівень В).
Максимальна кількість балів – 15.
3. Проаналізуйте поняття дієтичне харчування: цілі, призначення й особовості при використанні в санаторно-курортних установах дієтичного харчування (Рівень С).
Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість

балів – 10.

9-10 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

6-7-8 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

4-5 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-2-3 бали – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 15.

13-14-15 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

10-11-12 балів – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

7-8-9 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

3-4-5-6 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 25.

22-23-24-25 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

18-19-20-21 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

14-15-16-17 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

10-11-12-13 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

6-7-8-9 балів – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4-5 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Орієнтовні питання модульної контрольної роботи з курсу «Курортна справа»

1. Курорти – основний сегмент індустрії туризму.
2. Медико-біологічна функція курортів. Загальні тенденції розвитку курортів.
3. Види діяльності людини під час перебування у закладах курортної сфери.
4. Сучасна класифікація курортів.
5. Лікувально-оздоровчі місцевості України.
6. Медична кліматологія та кліматотерапія.
7. 1 Клімато-курортологічна характеристика України.
8. 2. Основи кліматичного лікування. Вплив клімату на організм здорової й хворої людини.
9. Поняття медичного оцінювання погоди та клімату. Хімічні фактори повітря, їх хімічний зміст та вплив на організм. Фізичні метеорологічні факторами: температура, атмосферний тиск, вологість повітря, хмарність, опади, вітер, їх характеристика, взаємозалежність, класифікація, вимірювання.
10. Класифікація погоди.
11. Медична кліматологія.
12. Лікувальне значення води та водяної пари. Пелоїди та мінеральні водойми. Лікування глиною.
13. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод.
14. Класифікація мінеральних вод
15. Особливості лікувального впливу на організм прісної води, водних процедур: обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методів використання води з метою впливу на організм людини та загартування.
16. Методи лікувально-профілактичного купання: види та об'єкти впливу; фазами купання.
17. Значення морського й лікувально-морського купання: цілі й правила. Ознайомити з каскадним купанням; водними процедурами в басейнах.
18. Можливості водолікування, впливом водолікувальних процедур на організм людини

19. Фітотерапія й апітерапія в курортній практиці.
20. Роль рослини в житті людини;
21. Історія використання лікарських рослин. Означити лікарські форми та їх види.
22. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах; Історія використання меду та продуктів бджільництва.
23. Використання курортних умов для лікування хвороб людини.
24. організація дієтичного харчування в санаторно-курортних установах.
25. поняття дієтичне харчування: цілі, призначення й особовості при використанні в санаторно-курортних установах дієтичного харчування.
26. Можливості санаторно-курортного лікування органів серцево-судинної системи, зокрема ішемічної та гіпертонічної хвороб, стенокардії, інфаркту міокарда.
27. Хвороби органів дихання: хронічний бронхіт і пневмонія, бронхіальна астма, емфізема легень, пневмосклероз, дихальна недостатність, зокрема висвітлити їх ознаки, причини виникнення, хід хвороб.

Підсумковий контроль **Залік**

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача вищої освіти за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	}	зараховано
82 – 89 балів	–	B		
75 – 81 бал	–	C		
66 – 74 бали	–	D		
60 – 65 балів	–	E		
59 балів і нижче	–	FX.		

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач вищої освіти під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв’язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Курортна справа» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти

мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Курортна справа». Здобувач вважається допущеним до семестрового заліку, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Орієнтовні питання до заліку з дисципліни «Курортна справа»

1. Курорти – основний сегмент індустрії туризму.
2. Медико-біологічна функція курортів. Загальні тенденції розвитку курортів.
3. Види діяльності людини під час перебування у закладах курортної сфери.
4. Сучасна класифікація курортів.
5. Лікувально-оздоровчі місцевості України.
6. Медична кліматологія та кліматотерапія.
7. 1 Клімато-курортологічна характеристика України.
8. 2. Основи кліматичного лікування. Вплив клімату на організм здорової й хворої людини.
9. Поняття медичного оцінювання погоди та клімату. Хімічні фактори повітря, їх хімічний зміст та вплив на організм. Фізичні метеорологічні факторами: температура, атмосферний тиск, вологість повітря, хмарність, опади, вітер, їх характеристика, взаємозалежність, класифікація, вимірювання.
10. Класифікація погоди.
11. Медична кліматологія.
12. Лікувальне значення води та водяної пари. Пелоїди та мінеральні водойми. Лікування глиною.
13. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод.
14. Класифікація мінеральних вод
15. Особливості лікувального впливу на організм прісної води, водних процедур: обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методів використання води з метою впливу на організм людини та загартування.
16. Методи лікувально-профілактичного купання: види та об'єкти впливу; фазами купання.
17. Значення морського й лікувально-морського купання: цілі й правила. Ознайомити з каскадним купанням; водними процедурами в басейнах.
18. Можливості водолікування, впливом водолікувальних процедур на організм людини
19. Фітотерапія й апітерапія в курортній практиці.
20. Роль рослини в житті людини;
21. Історія використання лікарських рослин. Означити лікарські форми та їх види.
22. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах; Історія використання меду та продуктів бджільництва.

23. Використання курортних умов для лікування хвороб людини.
24. організація дієтичного харчування в санаторно-курортних установах.
25. поняття дієтичне харчування: цілі, призначення й особовості при використанні в санаторно-курортних установах дієтичного харчування.
26. Можливості санаторно-курортного лікування органів серцево-судинної системи, зокрема ішемічної та гіпертонічної хвороб, стенокардії, інфаркту міокарда.
27. Хвороби органів дихання: хронічний бронхіт і пневмонія, бронхіальна астма, емфізема легень, пневмосклероз, дихальна недостатність, зокрема висвітлити їх ознаки, причини виникнення, хід хвороб.

Рекомендована література

Базова

1. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 167 с.
2. Заваріка Г. М. Курортна справа [текст] : навч. посіб. / Г. М. Заваріка. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. 264 с.
3. Курортологія та курорти України: навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С.М. Малахова, О.О. Черепок, Н.Г. Волох. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 105 с.
4. Медична і соціальна реабілітація: підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. / В. Б. Самойленко [та ін.]. - 2-е вид. переробл., ідопов. Київ : Медицина, 2018. 464 с.

Додаткова

1. Кадастр мінеральних вод України./ Гол. ред. М. В. Лобода. – К., 1996. – 27 с.
2. Кусков А. С. Курортологія и оздоровительный туризм / А. С. Кусков, О. В. Лысыкова. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 320 с.
3. Сиволап В. Д. Фізіотерапія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / В. Д. Сиволап, В. Х. Каленський ; МОЗ України, Запор із. держ. мед. ун-т. Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. 171 с.
4. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Закон України "Про туризм" : за станом на 11.02.2015 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://rada.gov.ua/pravo>.

2. Закон України "Про курорти" : (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 50, ст.435) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14/ed20181012>
3. Все про туризм: туристична бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tourlib.net/>.